

Διαγώνισμα προσομοίωσης στο μάθημα: Αρχαία προσανατολισμού ανθρωπιστικών σπουδών

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, Προτρεπτικός πρὸς Θεμίωνα

Ἔτι τοίνυν ἄλλαι μὲν εἰσιν αἱ ποιοῦσαι ἕκαστον τῶν ἐν τῷ βίῳ πλεονεκτημάτων ἐπιστῆμαι, ἄλλαι δὲ αἱ χρώμεναι ταύταις, καὶ ἄλλαι μὲν αἱ ὑπηρετοῦσαι, ἕτεραι δὲ αἱ ἐπιτάττουσαι, ἐν αἷς ἐστὶν ὡς ἂν ἡγεμονικωτέραις ὑπαρχούσαις τὸ κυρίως ὄν ἀγαθόν. Εἰ τοίνυν μόνη ἡ τοῦ κρίναι ἔχουσα τὴν ὀρθότητα καὶ ἡ τῷ λόγῳ χρωμένη καὶ ἡ τὸ ὅλον ἀγαθὸν θεωροῦσα, ἥτις ἐστὶ φιλοσοφία, χρῆσθαι πᾶσι καὶ ἐπιτάττειν κατὰ φύσιν δύναται, φιλοσοφεῖν ἐκ παντὸς τρόπου, ὡς μόνης φιλοσοφίας τὴν ὀρθὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀναμάρτητον ἐπιτακτικὴν φρόνησιν ἐν ἑαυτῇ περιεχούσης.

ΠΛΑΤΩΝ, Πολιτεία

Αἱ μὲν τοίνυν ἄλλαι ἀρεταὶ καλούμεναι ψυχῆς κινδυνεύουσιν ἐγγὺς τι εἶναι τῶν τοῦ σώματος—τῷ ὄντι γὰρ οὐκ ἐνοῦσαι πρότερον ὕστερον ἐμποιεῖσθαι ἔθουσι καὶ ἀσκήσεσιν—ἡ δὲ τοῦ φρονεῖν παντὸς μᾶλλον θειοτέρου τινὸς τυγχάνει, ὡς ἔοικεν, οὕσα, ὃ τὴν μὲν δύναμιν οὐδέποτε ἀπόλλυσιν, ὑπὸ δὲ τῆς περιαγωγῆς χρήσιμόν τε καὶ ὠφέλιμον καὶ ἄχρηστον αὐτὴ καὶ βλαβερὸν γίνεσθαι.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, Ἠθικὰ Νικομάχεια

Διττῆς δὲ τῆς ἀρετῆς οὐσης, τῆς μὲν διανοητικῆς τῆς δὲ ἠθικῆς, ἡ μὲν διανοητικὴ τὸ πλεῖον ἐκ διδασκαλίας ἔχει καὶ τὴν γένεσιν καὶ τὴν αὐξήσιν, διόπερ ἐμπειρίας δεῖται καὶ χρόνου, ἡ δ' ἠθικὴ ἐξ ἔθους περιγίνεται, ὅθεν καὶ τοῦνομα ἔσχηκε μικρὸν παρεκκλίνον ἀπὸ τοῦ ἔθους. Ἐξ οὗ καὶ δηλὸν ὅτι οὐδεμία τῶν ἠθικῶν ἀρετῶν φύσει ἡμῖν ἐγγίνεται· οὐθὲν γὰρ τῶν φύσει ὄντων ἄλλως ἐθίζεται, οἷον ὁ λίθος φύσει κάτω φερόμενος οὐκ ἂν ἐθισθεῖ ἄνω φέρεσθαι, οὐδ' ἂν μυριάκις αὐτὸν ἐθίξῃ τις ἄνω ριπτῶν, οὐδὲ τὸ πῦρ κάτω, οὐδ' ἄλλο οὐδὲν τῶν ἄλλως πεφυκότων ἄλλως ἂν ἐθισθεῖ. Οὕτ' ἄρα φύσει οὔτε παρὰ φύσιν ἐγγίνονται αἱ ἀρεταί, ἀλλὰ πεφυκόσι μὲν ἡμῖν δέξασθαι αὐτάς, τελειούμενοις δὲ διὰ τοῦ ἔθους.

A1. Δίπλα σε καθεμία ἀπὸ τις παρακάτω περιόδους λόγου να γράψετε Σωστό, ἀν εἶναι σωστὴ ἢ Λάθος, ἀν εἶναι λανθασμένη, με βάση τα ἀποσπάσματα τῶν ἀρχαίων κειμένων. Να τεκμηριώσετε τὴν ἀπάντησή σας με χωρία τῶν κειμένων.

A. Το ἀγαθὸν στὴν πραγματικὴ του σημασία βρίσκεται στὶς καθοδηγητικὲς ἐπιστῆμες, ποὺ εἶναι κι οἱ ἡγεμονικότερες.

B. Ἡ φιλοσοφία κλείνει μέσα της τὴν ὀρθοκρίσιαν καὶ τὴν φρόνησιν ποὺ κατευθύνει ἀλάνθαστα τὶς πράξεις μας.

Γ. Οἱ ἀρετὲς ποὺ ονομάζονται ἀρετὲς τῆς ψυχῆς ὑπάρχουν μέσα μας ἐκ φύσεως.

Δ. Ἡ διανοητικὴ ἀρετὴ χρειάζεται ἐμπειρία καὶ χρόνο, γιατί χροστάει τὴ δημιουργία καὶ τὴν ἐπαύξησή της κατὰ κύριο λόγο στὴ διδασκαλία.

Ε. Οἱ ἠθικὲς ἀρετὲς δὲν ὑπάρχουν μέσα μας ἐκ φύσεως, ἀλλὰ οὔτε εἶναι ἀντίθετες πρὸς τὴ φύσιν μας.

B3. Δίπλα σε καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου να γράψετε Σωστό, αν είναι σωστή ή Λάθος, αν είναι λανθασμένη.

Α. Κατά τον Πλάτωνα ο άνθρωπος γνωρίζει την αλήθεια, την Ιδέα.

Β. Κατά τον Σωκράτη οι αισθήσεις είναι ο μοναδικός οδηγός προς την αλήθεια, προς το καθολικό και αιώνιο.

Γ. Η καταδίκη του Σωκράτη δεν επηρέασε την πολιτική δράση του Πλάτωνα.

Δ. Ο Αριστοτέλης έφτασε στην Ακαδημία κατά τη διάρκεια που ο Πλάτωνας απουσίαζε στη Σικελία για το τρίτο ταξίδι του.

Ε. Ο Πλάτωνας έδωσε στον Αριστοτέλη το παρανόμι «ο Νους».

B4. Να συνδέσετε τις λέξεις της στήλης Β με την ετυμολογικά συγγενή τους από την στήλη Α. Δύο λέξεις της στήλης Β περισσεύουν.

Στήλη Α	Στήλη Β
Α. επιτάττουσai	1. συνέντευξη
Β. τυγχάνει	2. όλεθρος
Γ. απόλλυσιν	3. απολυτήριο
Δ. φέρεσθαι	4. οισοφάγος
Ε. ἔοικεν	5. διάταγμα
Στ.	6. εικονικός
Ζ.	7. προφήτης